

॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતૃશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org

E mail : jainshikshanboard@gmail.com

૧૨ જાન્યુઆરી ૨૦૨૫

મહિલા મંડળ

કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાતી કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેચુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

OPEN BOOK / REGULAR

શ્રેણી - ૧૩

WRITER YES / NO

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		SUPARVISOR SIGN.	

MARKS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAL

(૧૦)

પ્ર.૧ સામાયિક-પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પાઠની પૂર્તિ કરો.

૧. ધિજ્જં વિસાસિયં સમયં અણુમયં બહુમયં ભંડ
૨. અનિયાણો દિટ્ઠિ સંપન્નો માયામોક્ષો વિવજિજ્ઞો અઙ્ગાઈજિન્સુ દીવ સમુદ્દેસુ પન્નરસ કમ્મભૂમીસુ
૩. ચઉવિસં પિ જિણવરા તિત્થયરા મે પસીયંતુ કિત્તિય વંદિય
૪. મણિસોવનના પરચકખાણ માલાવન્નગ વિલેવણના પરચકખાણ સત્થ મુસલાદિક
૫. ખેલેસુ વા સિંધાણેસુ વા વંતેસુ વા પિત્તેસુ વા પૂએસુ વા સોણિએસુ વા

(૭૫)

પ્ર.૨ (અ) દશવૈકાલિક સૂત્રના આધારે લખો.

(૨૫)

(૧) નીચેની ગાથા પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૧૨)

૧. એમે એ સમણા મુતા, જે લોએ સંતિ સાહુણા । વિહંગમા વ પુષ્કેસુ, દાણભતેસણે રયા ॥

અર્થ : તે જે પ્રકારે લોકમાં જે મુક્ત શ્રમણો, સાધુ છે તે દાતા પાસેથી એષણિક આહાર-પાણી શોધવામાં

રક્ત રહે છે. જેમ ભમરો પુષ્પોના રસમાં રક્ત રહે છે.

૨. સમાઈ પેહાઈ પરિવ્વયંતો, સિયા મણો નિરસરઈ બહિદ્દા ।

.....
ણ સા મહં નો વિ અહં પિ તીસે, ઈચ્ચેવ તાઓ વિણઈજી

રાગં ॥

.....
અર્થ : સમભાવની પ્રેક્ષાથી વિચરતા સાધુનું મન કદાચિત્ સંયમથી બહાર નીકળી જાય તો તે સ્ત્રી મારી
.....
નથી અને હું પણ તેણીનો નથી. આવા પ્રકારની ચિંતવણા કરીને સાધુ તે સ્ત્રી પરથી પોતાના રાગભાવને
.....
દૂર કરે.

૩. પરિસહ રિઈદિંતા, ધૂયમોહા જિઈદિયા । સવ્વદુઝખખ્પહીણટ્ઠા, પક્કમંતિ

મહેસિણો ॥

.....
અર્થ : પરિષદરૂપી વેરીને જીતનારા, મોહને દૂર કરનારા, પાંચ ઈન્દ્રિયોને જીતીને તે મહર્ષિઓ સંસારના
.....
સર્વ દુઃખોનો નાશ કરવા, મોક્ષ પ્રાપ્તિને માટે સંયમ અને તપમાં ઉદ્યમ કરે છે.

૪. તીસે સો વયણં સોચ્યા, સંજયાઈ સુભાસિયં । અંકુસેણ જહાણાગો, ધમ્મે સંપટિ

વાઈઓ ॥

.....
અર્થ : તે સંયમવતી સાધ્વી રાજેમતીના સારા આશયવાળા વચનો સાંભળીને જેવી રીતે અંકુશ વડે હાથી
.....
વશ થઈ જાય તેમ તે રહનેમિ ફરી ધર્મમાં સ્થિર થઈ ગયા.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ટૂંકમાં લખો.

(૬)

૧. ૩૩ થી ૩૬ અનાચારના અર્થ લખો. ૩૩) સિંગબેરે : આદુ ૩૪) ઉચ્છુખંડે : શેરડીની ગડેરી ૩૫) કંદે :

.....
કંદ ૩૬) મૂલે : મૂળ.

૨. સાધુ કેવી રીતે મોક્ષને પામે છે? સંયમ અને તપ દ્વારા પૂર્વસંચિત સર્વ કર્મોનો ક્ષય કરીને, સમ્યગ્
.....
દર્શન દ્વારા મોક્ષમાર્ગ પ્રાપ્ત કરીને, છકાય જીવોના રક્ષક બનીને મોક્ષને પામે છે.

૩. ક્યા સર્પ શેમાં પડે છે? શું પીતા નથી? અગંધન કુળમાં ઉત્પન્ન થયેલા સર્પો, દુઃસહ્ય, અતિ પ્રજ્વલિત
.....
અને જેમાંથી ધૂમાડાના ગોટેગોટા નીકળી રહ્યા છે તેવી પ્રચંડ અગ્નિમાં પડવું પસંદ કરે છે પણ વમેલા વિષને
.....
પીતા નથી.

(૩) નીચેના શબ્દોનું માગધી લખો.

(૪)

૧. સ્ત્રીઓને નારીઓ

૨. રેચ, જુલાન લેવો વિરેચણે

૩. ભમરાની વિહંગમા

૪. કર્મરૂપી રજથી રહિત થઈને છીરયા

(૪) નીચેના શબ્દોના અર્થ લખો.

(૩)

૧. સોવચ્ચલે સંચળ

૨. છાણા વિવિધ પ્રકારના

૩. જાયા જન્મેલા

૪. દંતપહોણયા દંતધોવન, દાંતણ કરવું

૫. સયણાણિ શય્યા, પલંગ

૬. છા ઉવહમ્મઈ હિંસા, વિરાધના ન થાય તેમ

(આ) નિયંત્રણના આધારે લખો.

(૨૫)

(૧) ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧૦)

૧. બકુશ બહુતા અને બહુતા હોય. સંજ્ઞા, નોસંજ્ઞા
૨. પુલાકમાં કષાયનો ઉદય હોય છે, માટે સમુદ્ધાત સંભવે છે. સંજવલન, કષાય
૩. નિર્ગથ શ્રેણીથી પડતા થાય છે. ઉપશમ, કષાયકુશીલ
૪. અને મોક્ષમાં જાય. ક્ષીણ નિર્ગથ, સ્નાતક
૫. નિર્ગથ, કે માં જાય. કષાયકુશીલ, સ્નાતક, અસંયમ
૬. પડિસેવણામાં,,, કલ્પ હોય. સ્થિત, અસ્થિત, સ્થવિરકલ્પ, જિનકલ્પ
૭. પુલાકમાં, અને શરીર હોય. ઔદારિક, તેજસ, કર્મણ
૮. બકુશ તે માં પડેલી વત્. ખળા, શાળ

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના બે શબ્દમાં જવાબ લખો.

(૧૦)

૧. નિર્ગથમાં કયા પરિણામ હોય? વર્ધમાન, અવસ્થિત
૨. સ્નાતક કયા કર્મની ઉદીરણ કરે? નામ, ગોત્ર
૩. એક સંયમ સ્થાન શેમાં હોય? નિર્ગથ, સ્નાતક
૪. પડિસેવણાની વર્તમાન પર્યાય અપેક્ષા કેટલા હોય? જઘન્ય ૧-૨-૩ ઉત્કૃષ્ટ પ્રત્યેક સો
૫. સ્નાતકનો આહાર દ્વાર લખો. આહારક, અણાહારક
૬. યથાખ્યાત ચારિત્ર કોને હોય? નિર્ગથ, સ્નાતક
૭. ઘણા ભવ આશ્રી કષાયકુશીલ જઘન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ કેટલીવાર આવે? બે વાર, ૭૨૦૦ વાર
૮. પુલાક કયા કર્મની ઉદીરણ કરતા નથી? વેદનીય, આયુષ્ય
૯. પડિસેવણા ઉત્સર્પિણી કાળમાં કયા આરામાં પ્રવર્તે? ૩ જે, ૪ થે
૧૦. લિંગના પ્રકારના નામ લખો. દ્રવ્ય લિંગ, ભાવ લિંગ

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૫)

૧. પડિસેવણાનો પડિસેવણા દ્વાર લખો. પડિસેવણા મૂળ ગુણ અને ઉત્તર ગુણ પ્રતિસેવી.
૨. કષાયકુશીલને શ્રુતજ્ઞાન આશ્રી કેટલું જ્ઞાન હોય? જઘન્ય અષ્ટ પ્રવચન માતા ઉત્કૃષ્ટ ૧૪ પૂર્વ.
૩. બકુશ અને પુલાકમાં કોણ વધારે અને કોણ ઓછા? કેટલા? પુલાક ઓછા, બકુશ સંખ્યાતગુણ વધારે.
૪. સ્નાતક મંથન અવસ્થામાં હોય ત્યારે લોકનો કેટલો ભાગ વ્યાપ્ત કરે? લોકના ઘણા અસંખ્યાતા ભાગ.

- પ. રાગ દ્વાર લખો. પ્રથમ ૪ નિયંત્ર સરાગી. નિર્ગ્રંથ વીતરાગી (ઉપશાંત/ક્ષીણ), સ્નાતક ક્ષીણ વીતરાગી.
 (૬) સંજયાના આધારે લખો. (૨૫)
 (૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૧૦)
 ૧. છેદોપસ્થાપનીયની સ્થિતિ એક સમયની કેવી રીતે?
 છેદોપસ્થાપનીય ચારિત્ર પ્રાપ્ત કરીને એક સમયમાં કાળ કરે તે અપેક્ષા.
 ૨. કયા ચારિત્રમાં સમુદ્ઘાત ન હોય? સૂક્ષ્મ સંપરાય ચારિત્રમાં સમુદ્ઘાત ન હોય.
 ૩. સામાયિક ચારિત્રનો આહાર દ્વાર લખો. સામાયિક ચારિત્ર આહારક હોય છે.
 ૪. પરિહાર વિશુદ્ધ ચારિત્ર ૧૮ માસ પૂરા કરી શું કરે?
 જિનકલ્પી થાય કે ગુરુકુળવાસ સ્વીકારે કે પરિહાર વિશુદ્ધ કલ્પ કરી કરે.
 ૫. છેદોપસ્થાપનીયની સ્થિતિ જઘન્ય ૨૫૦ વર્ષ કેવી રીતે? ઉત્સર્પિણીના પ્રથમ તીર્થંકરનું શાસન ૨૫૦ વર્ષ હોય છે ત્યાં સુધી આ ચારિત્ર હોય છે.
 ૬. યથાખ્યાત ચારિત્રનો ઉપયોગ દ્વાર લખો. યથાખ્યાત ચારિત્રમાં સાકારોપયોગ અને અનાકાર ઉપયોગ.
 ૭. નિર્વિશ માનક એટલે શું? નિર્વિશ માનક એટલે તપ કરનારા.
 ૮. યથાખ્યાત ચારિત્ર એક ભવમાં ૪. એકવાર કેવી રીતે આવે? જે ભવમાં ક્ષપક શ્રેણી કરી તે ૪ ભવમાં જીવ મોક્ષે જાય છે તેથી એકવાર આવે.
 ૯. સામાયિક ચારિત્રમાં પૂર્વપર્યાય અપેક્ષા કેટલા હોય? નિયમા પ્રત્યેક હજાર કોડ હોય.
 ૧૦. સૂક્ષ્મ સંપરાય ચારિત્રમાં કેટલા અને કયા નિયંત્ર હોય? એક, કષાયકુશીલ
 (૨) ચોમ્પ વિકલ્પ પર ટીક કરો. (૧૦)

૧. અસંખ્ય સંયમ સ્થાન કોને ન હોય? (સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય, યથાખ્યાત, પરિહાર વિશુદ્ધ)
 ૨. હિયમાન પરિણામ શેમાં ન હોય? (સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય, સૂક્ષ્મ સંપરાય, યથાખ્યાત)
 ૩. યથાખ્યાત ચારિત્ર કયાં ન જાય? (સામાયિક, સૂક્ષ્મ સંપરાય, અસંયમ, મોક્ષ)
 ૪. બંને શ્રેણીમાં મળીને કેટલા જીવ હોય? (૧૬૨, ૫૪, ૧૦૮, સંખ્યાતા)
 ૫. નેમિનાથ ભગવાનના શાસનમાં કયું ચારિત્ર ન હોય?
 (સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય, સૂક્ષ્મ સંપરાય, યથાખ્યાત)
 ૬. કયું ચારિત્ર દ્રવ્યથી અને ભાવથી સ્વલિંગી હોય?
 (સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય, સૂક્ષ્મ સંપરાય, પરિહાર વિશુદ્ધ)

૭. કયા ચારિત્રમાં ઉદીરણ કરે અથવા ન કરે? (યથાખ્યાત, સામાયિક, સૂક્ષ્મ સંપરાય, છેદોપસ્થાપનીય)

૮. કયા ચારિત્રવાળા પાંચ અનુત્તર વિમાનમાં ન જાય?

(પરિહાર વિશુદ્ધ, યથાખ્યાત, સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય)

૯. કયા ચારિત્રમાં છ માસનું અંતર પડે? (સામાયિક, સૂક્ષ્મ સંપરાય, પરિહાર વિશુદ્ધ, યથાખ્યાત)

૧૦. વડી દીક્ષા કયા ચારિત્રવાળાને આપવામાં આવે?

(સામાયિક, ચાવડકથિત સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય, ઈત્વરિક સામાયિક)

(૩) મને ઓળખો.

(૫)

૧. મારામાં સયોગીપણું અને અયોગીપણું બંને છે. યથાખ્યાત ચારિત્ર.....

૨. અમારા ગુણસ્થાન ૬ થી ૮ છે. સામાયિક, છેદોપસ્થાપનીય.....

૩. હું અહમેન્દ્ર જ થાઉં સૂક્ષ્મ સંપરાય, યથાખ્યાત.....

૪. મારું સંહરણ ન થાય. પરિહાર વિશુદ્ધ ચારિત્ર.....

૫. એકવાર સામાયિક ચારિત્ર ગ્રહણ કર્યા પછી અમે છેદોપસ્થાપનીય ચારિત્ર ગ્રહણ કરતા નથી.

વચ્ચેના ૨૨ તીર્થકરના સાધુઓ, મહાવિદેહના સાધુઓ.....

(૧૫)

પ્ર.૩ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો.

૧. કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે? ૧) નક્ષત્રનું મુખ શું છે? વિજયઘોષ જયઘોષ મુનિને કહે છે. (૩)

૨) મારે ભિક્ષાનું કોઈ પ્રયોજન નથી. જયઘોષ મુનિ વિજયઘોષને કહે છે.

૩) તેની પ્રાણીને ખબર નથી. જયઘોષ વિચારે છે.

૨. શું કરવાથી શ્રમણ બની જવાતું નથી? માત્ર માથું મુંડાવાથી કોઈ શ્રમણ થઈ જતું નથી. (૧×૧૨)

૩. જયઘોષ કઈ નગરીમાં રહેતા હતા? શેના પંડિત હતા? વારાણસી (બનારસ). સંસ્કૃતના પ્રકાંડ પંડિત.

૪. વિજયઘોષે શા માટે જયઘોષને જ્ઞાતા કીધા?

જયઘોષ આત્મશુદ્ધિનું જ્ઞાન થાય તેવી સાચી વેદવિદ્યાના જ્ઞાતા હતા.

૫. કયા ઉદાહરણ દ્વારા જયઘોષ મુનિએ વિજયઘોષને સમજાવ્યા? માટીનો એક બીનો, એક સૂકો બે ગોળા.

૬. યાજ્ઞિક લોકો શેનાથી અજાણ હોય છે. મોક્ષ વિદ્યા, બ્રાહ્મણની ગુણસંપદા.....

૭. બ્રાહ્મણ કેવી રીતે મૈથુનનું સેવન કરતા નથી? બ્રાહ્મણ મન, વચન, કાયાથી મૈથુનનું સેવન કરતા નથી.

૮. સાધુએ શેની ક્ષણિકતા સમજવાની છે? સાધુએ સંસાર અને કામભોગની ક્ષણિકતા સમજવાની છે.

૯. સંસારમાં શેના વમળો ઊઠે છે? સંસારમાં જન્મ-મરણ તેમજ સાત ભયના વમળો ઊઠે છે.

૧૦. વિજયઘોષ શેનું મુખ જાણતા નહોતા? વિજયઘોષ વેદ, યજ્ઞ, નક્ષત્ર, ધર્મ.

૧૧. વ્યક્તિ ને મારવા ઇચ્છે છે. સબળ, નિર્બળ

૧૨. જયઘોષ કાળ કરીને ક્યાં ગયા? જયઘોષ કાળ કરીને અનુત્તર સિદ્ધિ એટલે મોક્ષમાં ગયા.

૧૩. જિનાજ્ઞામાં કરે છે, તેમાં જ રહે છે. રમણ, લીન

અથવા

પ્ર.૩ ભક્તામરના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૧૨)

૧. વક્તું ગુણાન્ ગુણસમુદ્ર ! શશાંક કાન્તાન્, કર્તે ક્ષમઃ સુરગુરુ પ્રતિમોઽપિ બુદ્ધયા ?

કલ્પાંતકાલ પવનોદ્ભૂત નક ચક્રં, કો વા તરીતુમલમ્બુનિધિં ભુજાભ્યામ્ ॥

અર્થ : હે ગુણસમુદ્ર પ્રભુ ! પ્રલયકાળની આંધીથી જેમાં મગરમચ્છ વગેરે ભયંકર જળચર પ્રાણીઓ ઊછળી રહેલા છે, તેવો સમુદ્ર પોતાના બે હાથ વડે તરવાને કયો મનુષ્ય શક્તિમાન છે? તેવી જ રીતે તમારા ચંદ્ર જેવા ઉજ્જવળ ગુણોને કહેવા માટે દેવોના ગુરુ બૃહસ્પતિ જેવા બુદ્ધિમંત પણ શું સમર્થ છે? ના નથી.

૨. વૈ: શાન્તરાગ રુચિભિઃ પરમાણુભિસ્ત્વં, નિર્માપિતસ્ત્રિભુવનૈક લલામભૂત !

તાવન્ત એવ ખલુ તેઽપ્યણવઃ પૃથિવ્યાં, યત્તે સમાનમપરં નહિ રૂપ મરિત ॥

અર્થ : ત્રણ લોકને વિષે એક માત્ર આભૂષણરૂપ હે પ્રભુ ! શાંત રસની પ્રભાવાળા જે ઉજ્જવળ પરમાણુઓ વડે આપનું શરીર બને છે, તે પરમાણુઓ ખરેખર પૃથ્વીને વિષે તેટલા જ હતા, તેથી જ આપના સમાન રૂપવંત બીજું કોઈ હવે નથી.

૩. અલ્પ શ્રુતં શ્રુતવતાં પરિહાસ ધામ, તદ્ ભક્તિરેવ મુખરી કુરુતે બલાન્ભામ્ ।

યત્કોકિલઃ કિલ મધૌ મધુરં વિરૌતિ, તથ્યારુ ચાત્ર કલિકા નિકરૈક હેતુઃ ॥

અર્થ : હું શાસ્ત્રોના અલ્પ જ્ઞાનવાળો છું. તેથી શાસ્ત્રના પારગામી એવા વિદ્વાનો આગળ હાંસીનું પાત્ર છું, પરંતુ હે પ્રભુ! આપની ભક્તિ મને વાચાળ બનાવી રહી છે. જેમ વસંત ઋતુમાં કોયલ જે મધુર સ્વરે ટહુકા કરે છે, તે કેવળ આમ્રવૃક્ષની મધમધતી મંજરીના સમૂહનો જ પ્રભાવ છે.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક શબ્દમાં જવાબ લખો.

(૩)

૧. હું કેવી બુદ્ધિવાળો છું? અલ્પ ૨. અંધારું કોના જેવું કાળું ઘોર છે? ભમરા

૩. હું શેના રહિત થઈને તમારી સ્તુતિ કરવા તૈયાર થયો છું? લજ્જારહિત